

**„Digitalizacja i upowszechnianie judaiców ze zbiorów
Biblioteki im. Zielińskich TNP”
– zadanie dofinansowane ze środków
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

Towarzystwo Naukowe Płockie udostępniło w internecie, na stronie Płockiej Biblioteki Cyfrowej, kolejne archiwalne pozycje z księgozbioru Biblioteki im. Zielińskich TNP. Tym razem obszerny zbiór judaiców – interesujących druków o tematyce żydowskiej. Wybór ten jest celowy i stanowi wkład TNP w utrwalanie pamięci o dawnych mieszkańcach naszych ziem. Społeczność żydowska mieszkała w Polsce od wieków zajmując ważne miejsce w życiu gospodarczym, politycznym, kulturalnym i artystycznym. Przed zagładą w czasie II wojny św., żyło w naszym kraju ponad 3 miliony Żydów, co stanowiło jedną z największych populacji na świecie.

Realizacja zadania „Digitalizacja i upowszechnianie judaiców ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP” była możliwa dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w kwocie 21 587 zł. W ramach zadania, popularyzującego materiały związane z narodem żydowskim, zbiór judaiców został zdigitalizowany, a następnie opracowany w systemie dLibra i zamieszczony na stronie Płocka Biblioteka Cyfrowa prowadzonej przez TNP (ponadto w czytelni multimedialnej Biblioteki). Bezpłatnie w tzw. domenie publicznej udostępniono 30 dzieł, przede wszystkim stare druki – cenne zabytki piśmiennictwa polskiego i europejskiego, a ponadto książki wydane w XIX w. i na początku XX w. Są to głównie publikacje opisujące historię Żydów, a także dotyczące religii, prawodawstwa, literatury, kultury.

Obecnie wszyscy zainteresowani mogą przeglądać w internecie na przykład ciekawe opracowanie Izaaka Kramstücka o Talmudzie z 1869 r. Godne uwagi są zabytkowe druki z okresu Sejmu Wielkiego (1788–1792) dotyczące kwestii żydowskiej, a wśród nich projekt *Reforma Żydów* pióra Mateusza Butrymowicza h. Topór, posła na Sejm powiatu pińskiego. Butrymowicz szczególnie upamiętnił się agitacją na rzecz poprawy położenia Żydów polskich. Pragnął skierować ich ku pracy na roli, do zajęcia się rzemiosłem i handlem. Przede wszystkim zaś przeciwstawiał się obciążaniu tej społeczności nadmiernymi podatkami. Zupełnie inną wymowę ma natomiast, pochodzący z tego samego okresu, ustęp dotyczący Żydów z traktatu *Przestrogi dla Polski* Stanisława Staszica. TNP prezentuje również cyfrową wersję książki *Plock. Paginas de Historia de la Vida Judia de Allende el Mar* (w tłum. *Płock. Kartki z dziejów życia żydowskiego w starej ojczyźnie*) wydanej w 1945 r. w Buenos Aires przez Stowarzyszenia Płocczan w Argentynie. Publikacja zawiera materiały dotyczące dziejów wspólnoty żydowskiej w Płocku na przestrzeni siedmiu wieków, a także sylwetki wybitnych przedstawicieli gminy, urywki utworów literackich, wspomnienia, rozprawy naukowe. Tekst książki w języku hebrajskim będzie stanowił barierę dla większości czytelników, ale i tak warto ją przejrzeć, chociażby ze względu na pokaźny zbiór archiwalnych fotografii.